

BÖLÜM 7

BİST ULUSAL TÜM ENDEKSİ İŞLETMELERİNİN MİSYON İFADELERİ VE TEMEL DEĞERLERİ ÜZERİNE İÇERİK ANALİZİ

Orkun DEMİRBAĞ¹

GİRİŞ

Stratejik yönetim literatüründe, misyonun rolü ve önemi otuz yılı aşkın bir süredir dikkatle gözlemlenmiştir (Bailey 1996; Ireland & Hirc, 1992; Powers, 2012). 1980’lerin başında, akademisyenlerin, yöneticilerin ve danışmanların örgütlerin misyonlarını açık bir şekilde formüle etmelerine yönelik ihtiyaç gün yüzüne çıkmıştır (Alegre & ark. 2018). O zamandan beri, misyon bildirimleri kurumsal iletişim, yönetim ve stratejik planlamada değerli yönetim araçları olarak görülmektedir (Bart, & ark., 2001; Pascarella & Frohman, 1989; Williams, 2008). Misyon ifadelerine ilişkin şu andaki düşünce büyük ölçüde “modern yönetimin babası” olarak bilinen Peter Drucker’ın (1974, s. 61) 1960’ların ortalarında sorduğu “İşimiz nedir?” yani “Missonumuz nedir?” sorusuyla araştırmaların ana odak konularından birisine dönüşmüştür. Anlaşılacağı üzere, bir misyon bildirimi bir örgütün “var olma nedenini” ve bir örgütü diğer benzer kuruluşlardan ayırt edici yönünü ortaya koymaktadır (Campbell & Yeung, 1991; Pearce & David, 1987). En temel biçimde, misyon bildirimi geleneksel olarak bir örgütün amacını ileten yazılı bir deklarasyon olarak tanımlanmıştır (Bart & Hupfer, 2004; Macedo, & ark, 2016). Bir başka tanımda ise, misyon örgütün hedefine ulaşabilmesi için izleyeceği rotayı belirleyen, örgüt fonksiyonları için rehber görevi gören, kararların verilmesine dayanak oluşturan, her bir ekip üyesinin başvuracağı ana kaynaktır (Kılıç, 2010:91; Sönel, 2007:10). Diğer bir ifadeyle, misyon, yönetim inançlarının, perspektiflerinin ve yaklaşımlarının çalışanlara ve diğer paydaşlara aktarıldığı iletişim aracıdır (Hirota & ark., 2010). Kısaca misyon, örgütü diğer örgütlerden ayıran rekabetçi unsurları ortaya çıkaran bir araçtır (Daft, 1997, akt: Özdaşlı, & ark. 2012).

Son yıllarda, misyon bildirimleriyle ilgili literatürde farklı sorular ele alınmıştır: Örneğin: Misyon nedir? Örgütlerin misyonlarını açıkça tanımlamaları, on-

1 Dr. Öğr. Üyesi Orkun DEMİRBAĞ, Gümüşhane Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, orkundemirbag@gumushane.edu.tr

büyük bir eksiklik olarak karşılaşılan bir durum olarak düşünülmektedir. Uygulamalara misyon, vizyon, hedef ve temel değerlerin nasıl oluşturulması gerektiği konusunda eğitimler verilebilir. Ayrıca, oluşturulan iyi örneklerinden diğer işletmeler tarafından görülmesi ve benimsenmesi kurumsallaşma eğiliminde olan pek çok işletmeye için önem arz edecektir. Her çalışmada olduğu gibi, bu çalışmanın çeşitli kısıtları bulunmaktadır. Gizlilik esasından dolayı pek çok işletme bu tarz bilgilerini kamu ile paylaşmaktan çekinmektedir. Bu yüzden hem internet siteleri hem de faaliyet raporlarında bilgilerin sınırlı olarak kamuya sunulmuş olabileceği kısıtlarımız arasında yer almaktadır. Bu bilgiler ışığında, çalışmanın gelecek araştırmalara ışık tutmasını beklenmektedir.

KAYNAKLAR

- Ackoff, R.L. (1987). Mission Statements, *Planning Review*, 15 (4), 30-31.
- Alegre, I., Berbegal-Mirabent, J., Guerrero, A., Mas-Machuca, M. (2018). The Real Mission of the Mission Statement: A Systematic Review of the Literature, *Journal of Management & Organization*, 24(4), 456-473.
- Analoui, F., Karami, A. (2002). "Ceos and Development of the Meaningful Mission Statement", *Corporate Governance*, 2 (3), 13-20.
- Ay, Ü., Koca, A. (2012). ISO 500 Listesindeki İşletmelerin Misyon, Vizyon ve Değerlerinin İçerik Analizi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4 (2) , 201-210 .
- Aytar, O., Soylu, Ş. (2017). Türk Bankacılık Sektörünün Misyon ve Vizyon İfadelerine Yönelik Bir İçerik Analizi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 117-131.
- Baetz, M.C., Bart, C.K. (1996). Developing Mission Statements Which Work. *Long Range Planning*, 29 (4), 526-533.
- Bailey, J. A. (1996). Measuring Your Mission. *Management Accounting (USA)*, 78 (6), 44-47.
- Bart, C. (2007). A Comparative Analysis of Mission Statement Content in Secular and Faith-Based Hospitals, *Journal of Intellectual Capital*, 8 (4), 682-694.
- Bart, C. K. (1998). Industrial Firms and the Power of Mission. *Industrial Marketing Management*, 26 (4), 371-383.
- Bart, C., Baetz, M. (1998). The Relationship between Mission Statements and Firm Performance: An Exploratory Study, *Journal of Management Studies*, 35 (6), 823-53.
- Bart, C.K., Hupfer, M. (2004). Mission Statements in Canadian Hospitals, *Journal of Health Organization and Management*, 18 (2), 92-110.
- Bart, C.K., Bontis, N., Taggar, S. (2001). "A Model of the Impact of Mission Statements on Firm Performance", *Management Decision*, 39 (1), 19-35.
- Bartkus, B., Glassman, M., McAfee, B. (2006). Mission Statement Quality and Financial Performance. *European Management Journal*, 24 (1), 86-94.
- Biloslavo, R. (2004). Web-Based Mission Statements in Slovenian Enterprises. *Journal of East European Management Studies*, 9 (3), 265-277.
- Biloslavo, R., Lynn, M. (2007). Mission Statements in Slovene Enterprises: Institutional Pressures and Contextual Adaptation, *Management Decision*, 45 (4), 773-788.
- Brabet, J., Klemm, M. (1994). Sharing the Vision: Company Mission Statements in Britain and France. *Long Range Planning*, 27 (1), 84-94.
- Brătianu, C., Bălănescu, G. V. (2008). Vision, Mission and Corporate Values: A Comparative Analysis of the Top 50 US Companies. *Management & Marketing*, 3(3), 19-38.
- Campbell, A., Yeung, S. (1991). Creating a Sense of Mission, *Long Range Planning* 24 (4), 10-20.

- Can Mutlu, E., Karaca, D. (2017). Türkiye'deki Aile İşletmelerinin Misyon İfadeleri Analizi. *Institute of Business Administration-Management Journal/İşletme İktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi*, (82), 61-75.
- David, F. (2001). *Strategic Management Concepts* (8th Ed.). Upper Saddle River, NJ: Macmillan.
- David, F. R. (1989). How Companies Define Their Mission, *Long Range Planning* 30, 594-604.
- Davies, S. W., Glaister, K. W. (1997). Business School Mission Statements—The Bland Leading the Bland?. *Long Range Planning*, 30 (4), 481-604.
- Dörtüyal, İ. (2015). Misyon İfadeleri Üzerinden Pazarlama Felsefelerinin Keşfedilmesi: Capital 500 Üzerine Bir Araştırma . *Öneri Dergisi* , 11 (44), 189-203 .
- Drohan W. (1999). Writing a Mission Statement. *Association Management* 51(1), 117.
- Drucker, P.F. (1974). *Management*, Harper and Row, New York, NY.
- Erden Ayhün, S., Çavuşgil Köse, B. (2018). Misyon ve Vizyon İfadelerinin Değerlendirilmesi: Türk Yiyecek-İçecek İşletmelerinde Bir Araştırma. *BMIJ*,(2018), 6 (2), 524-549.
- Greenwood, P.E., Nikulin, M.S., (1996). *A Guide to Chi-Squared Testing*. J.Wiley, Newyork.
- Gürbüz, S., Şahin, F. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hepkul, A. (2002). Bir Sosyal Bilim Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi, *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 18 (1-2), 1-12.
- Hirota, S., Kubo, K., Miyajima, H., Hong, P., Won Park, Y. (2010). “Corporate Mission, Corporate Policies and Business Outcomes: Evidence from Japan”, *Management Decision*, 48 (7), 1134-1153.
- Ireland, R. D., Hirc, M. A. (1992). Mission Statements: Importance, Challenge, and Recommendations for Development. *Business Horizons*, 35(3), 34-42.
- Kasowski, B., Filion, L. J. (2010). *A Study of the 2005 Fortune 500 Vision Statements*. HEC Montréal, Chaire D'entrepreneuriat Rogers-J.-A.-Bombardier.
- Kemp, S., Dwyer, L. (2003). Mission Statements of International Airlines: A Content Analysis. *Tourism Management*, 24 (6), 635-653.
- Kılıç, M. (2010). Stratejik Yönetim Sürecinde Değerler, Vizyon ve Misyon Kavramları Arasındaki İlişki. *Sosyo Ekonomi*, 13 (2), 81-98.
- Klemm, M., Sanderson, S., ve Luffman, G. (1991). Mission Statements: Selling Corporate Values to Employees. *Long Range Planning*, 24 (3), 73-78.
- Kotler, P. (1984). *Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation, Control*, London: Prentice Hall.
- Köseoğlu, M. A., Ocak, S. (2010). Misyon İfadelerinde Kullanılan Ögeler İşletmelerin Mülkiyet Yapısına Göre Değişir Mi?: Özel Ve Kamu Hastaneleri Üzerine Bir Araştırma, *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 13 (1), 63-82.
- Köseoğlu, M. A., Temel, E. K. (2008). Sektörlere Göre Misyon İfadelerinde Kullanılan Ögelerdeki Farklılaşmalar: İMKB Şirketleri Üzerine Bir Araştırma, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 71-88
- Macedo, I. M., Pinho, J. C., Silva, A. M. (2016). Revisiting the Link Between Mission Statements and Organizational Performance in The Non-Profit Sector: The Mediating Effect of Organizational Commitment. *European Management Journal*, 34 (1), 36-46.
- Markman, G. D., Phan, P. H., Balkin, D. B., Gianiodis, P. T. (2005). Entrepreneurship and University-Based Technology Transfer. *Journal of Business Venturing*, 20 (2), 241-263.
- Morris, R. (1996). Developing a Mission for a Diversified Company, *Long Range Planning* 29 (1), 103-115.
- Moss, T. W., Short, J. C., Payne, G. T., Lumpkin, G. T. (2011). Dual Identities in Social Ventures: An Exploratory Study. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 35(4), 805-830.
- O'Gorman, C., Doran, R. (1999). Mission Statements in Small and Medium Sized Businesses”, *Journal of Small Business Management* 37 (4), 59-66.
- Ocak, Metin, vd., (2016), “Türk Savunma Sanayi Firmaları Vizyon ve Misyon İfadelerinin İçerik Analizi”, *Yönetim ve Ekonomi*, 23 (2), 503-518.

- Önen, V. (2017). Vizyon ve Misyon İfadelerinin İçerik Analizi: Türk ve Avrupa Havayolu İşletmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(6), 1-15.
- Özdaşlı, Kürşat, vd., (2012), «Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Çalışanlarının Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nin Stratejik Yönlendiricileri Konusundaki Tutumları», *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, (6), 1-13.
- Papulova, Z. (2014). The Significance of Vision and Mission Development for Enterprises in Slovak Republic. *Journal of Economics, Business and Management*, 2 (1), 12-16.
- Pascarella, P., Frohman, M.A. (1989). *The Purpose-Driven Organization: Unleashing The Power of Direction and Commitment*, Jossey-Bass, San Francisco, CA.
- Pearce, J. A., Robinson, R. B. (2011). *Strategic Management: Formulation, Implementation, and Control*. Columbus, OH: Irwin/Mcgraw-Hill.
- Pearce, J. II, David, F. (1987), Corporate Mission Statements: The Bottom Line, *Academy of Management Executive*, 1 (2), 109-14.
- Peyrefitte, J., David, F. R. (2006). A Content Analysis of the Mission Statements of United States Firms in Four Industries. *International Journal of Management*, 23(2), 296-301.
- Piercy, N., Morgan, N. (1994), Mission Analysis: An Operational Approach, *Journal of General Management*, 19, 3, 1-19.
- Powers, E. L. (2012). Organizational Mission Statement Guidelines Revisited, *International Journal of Management & Information Systems*, 16, 281-290.
- Sönal, M. (2007). *Firmaların Vizyon ve Misyon Bildirgelerinin Analizi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Tatlı, M., Üstün, F. (2018). Bist 100 Endeksindeki Firmaların Misyon, Vizyon, Örgütsel Değer ve Stratejik Amaçlarının İçerik Analizi. *Journal of Research in Economics, Politics & Finance*, 3 (1), 18-31.
- Want, J., (1986). Corporate Mission, the Intangible Contributor to Performance, *Management Review*, August, 46-50.
- Williams, L. S. (2008). The Mission Statement: A Corporate Reporting Tool with a Past, Present, and Future. *Journal of Business Communication*, 45 (2), 94-119.
- Yozgat, U., ve Karataş, N. (2011). Going Green of Mission and Vision Statements: Ethical, Social, and Environmental Concerns Across Organizations. *Procedia-Social And Behavioral Sciences*, 24, 1359-1366.